

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Annuntia-Instituut te WIJNEGEM

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Instellingsnummer	31682
Instelling	Annuntia-Instituut
Directeur	Dirk VAN NUFFEL
Adres	Turnhoutsebaan 430_A - 2110 WIJNEGEM
Telefoon	03-355.15.00
Fax	03-353.94.72
E-mail	directie@annuntia.be
Website	http://www.annuntia.be
Bestuur van de instelling	VZW Annuntia Instituut
Adres	Turnhoutsebaan 430_A - 2110 WIJNEGEM
Scholengemeenschap	SGKSO Voorkempen
Adres	Wilgendaalstraat 5 - 2900 SCHOTEN
CLB	Vrij CLB Voor - en Noorderkempen
Adres	De Zwaan 28 - 2930 BRASSCHAAT
Dagen van het doorlichtingsbezoek	23-03-2015, 24-03-2015, 25-03-2015, 26-03-2015, 27-03-2015
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	27-03-2015
Datum bespreking verslag met de instelling	26-05-2015
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Bart MAES
Teamleden	Marina DROESSAERT, Wendy FRANQUET, Etienne GIELEN, Luc MONDELAERS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Boekhouding/toegepaste economie in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan D/2005/0279/014).....	8
3.1.1.2 Cultuur- en gedragswetenschappen in aso tweede en derde graad in de studierichting Humane wetenschappen (leerplannen D/2006/0279/001 en D/2009/7841/045)	9
3.1.1.3 Economie in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan D/2006/0279/051)	11
3.1.1.4 Frans in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/014)	13
3.1.1.5 Fysica in aso tweede graad in de studierichtingen Economie en Humane wetenschappen (leerplan D/2012/7841/008)	15
3.1.1.6 Fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen (leerplan D/2012/7841/009) en natuurwetenschappen in tso tweede graad in de studierichtingen Handel en Handel-talen (leerplan D/2012/7841/079)	17
3.1.1.7 Nederlands in aso en tso tweede graad (leerplan D/2012/7841/001)	19
3.1.1.8 Wetenschappelijk werk in de eerste graad in het tweede leerjaar in de basisoptie Moderne wetenschappen (leerplan D/2011/7841/009)	21
3.1.1.9 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	23
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	24
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	25
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	26
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	27
4.1 Leerbegeleiding	27
4.2 Evaluatiepraktijk.....	29
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	32
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	34
6.1 Wat doet de school goed?.....	34
6.2 Wat kan de school verbeteren?	34
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	34
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	35
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	35

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Annuntia-Instituut is een middelgrote school met een zesjarige structuur. De school organiseert een A-stroom in de eerste graad en studierichtingen in de tweede en de derde graad in het aso en in het studiegebied Handel in het tso. De school heeft een leerlingeninstroom met kenmerken die vergelijkbaar zijn met het gemiddelde in een gelijkaardige regio.

De studieresultaten kunnen als volgt worden samengevat. Het aantal C-attesten spoort zowel in de eerste graad, in het aso als in het tso met het Vlaamse gemiddelde. In de tweede en de derde graad tso worden relatief veel B-attesten toegekend. In het aso ligt het aantal B-attesten relatief laag. Het studiesucces van de afgestudeerde leerlingen in het hoger onderwijs ligt boven het Vlaamse gemiddelde voor de studierichting Humane wetenschappen en rond het gemiddelde voor het geheel van studierichtingen in het aso. Afgestudeerde leerlingen uit het tso scoren minder goed dan hun Vlaamse studiegenoten in opleidingen van het niveau academische bachelor. Oud-leerlingen uit de studierichting Handel doen het beter dan gemiddeld in richtingen die opleiden tot een diploma professioneel gerichte bachelor.

De school werkt vanuit een duidelijke visie. De schoolleiding gaat op een participatieve wijze te werk om deze visie in de praktijk te brengen. Deze aanpak ligt aan de basis van een aantal sterke punten die het eigen karakter van het Annuntia-Instituut bepalen. Zo resulteert de schooleigen kijk op opvoeding in een brede, harmonische vorming voor de leerlingen. Dit komt tot uiting in tal van vakgebonden en vakoverschrijdende projecten en initiatieven. De school spant zich dan ook voldoende in om de vakoverschrijdende eindtermen na te streven, maar dient haar activiteiten nog sterker op deze eindtermen af te stemmen. Het Annuntia-Instituut stelt voorop dat 'iedereen erbij hoort' en maakt dit concreet door een brede zorg voor de leerlingen te realiseren. De school kijkt ook vooruit en reflecteert op de invulling van haar zorg voor leerlingen als voorbereiding op de invoering van het nieuwe M-decreet ('M' staat voor maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften). De inrichting en uitrusting van de gebouwen, de toegankelijke omgang tussen leraren en leerlingen en de sfeer van wederzijds respect zorgen voor een aangenaam leer- en leefklimaat.

De doorlichting van de geselecteerde vakken geeft een gemengd beeld. Het onderwijs voldoet aan de kwaliteitsnormen die eindtermen en leerplannen stellen voor de vakken Frans en wetenschappelijk werk in de eerste graad, fysica in de tweede graad aso in de studierichting Wetenschappen, cultuur- en gedragswetenschappen in de tweede en derde graad aso Humane wetenschappen, natuurwetenschappen in de tweede graad tso en boekhouding/toegepaste economie in de tweede graad tso Handel. De leerplanrealisatie voldoet niet voor Nederlands in de tweede graad aso en tso, fysica in de tweede graad aso Economie en Humane wetenschappen en economie in de derde graad aso. De tekorten hebben te maken met het onvoldoende afstemmen van het leren, onderwijzen en evalueren op het leerplan en in sommige gevallen met het te weinig gebruiken van de uitrusting. In de school zijn een meer doelgerichte aansturing en opvolging van de vakgroepwerking en een bij de leerplannen aansluitende onderwijspraktijk noodzakelijk. Ook het ondersteunen van vakgroepen met een gewijzigde samenstelling verdient extra aandacht.

Tijdens de doorlichting is vastgesteld dat de organisatie van de leerbegeleiding op school- en klasniveau sterk is. In de uitvoering van haar eigen visie levert de school nogal wat inspanningen op het vlak van leren. Er is evenwel nog geen veralgemeende aanpak die de leerlingen ertoe aanzet om gaandeweg zelfstandige leiders en probleemoplossers te worden. De leerlingen kunnen bij tegenvallende resultaten op hulp rekenen. Er zijn voor de uitwerking van de vakgebonden remediëring echter weinig afspraken, waardoor er verschillen bestaan in de aanpak en kwaliteit ervan. Ook de opvolging van de vakgebonden leerbegeleiding verloopt nog niet voldoende systematisch.

Tot dit schooljaar had de school haar visie op het evalueren van leerlingen nauwelijks geëxpliciteerd. Leraren verschillen dan ook van elkaar in de mate waarin zij de leerbegeleiding aan de evaluatiepraktijk koppelen. Het bewustzijn dat de evaluatiepraktijk aan herziening toe was, heeft sinds kort voor een nieuwe

dynamiek gezorgd. Dat heeft recentelijk geleid tot het herdefiniëren van de visie op de rol van de evaluatie in het leerproces. Deze nieuwe visie moet tijdens de volgende schooljaren gestalte geven aan de evaluatie- en rapporteringspraktijk. Dit initiatief is een van de aanzetten tot onderwijskundige verandering die door het nieuw samengestelde directieteam is opgestart. De schoolleiding werkt ook verder op de eerder ingezette vernieuwing in de eerste graad waar onderwijs aan heterogeen samengestelde lesgroepen wordt georganiseerd.

Om haar kwaliteitszorg vorm te geven, organiseert de school bevragingen van leerlingen, ouders en leraren. De analyse van deze enquêtes leidt in een aantal gevallen tot verbeteracties. Verder wil de school het 'pdca-model' (plan-do-check-act) ingang doen vinden. Het ontbreekt evenwel nog aan een duidelijke strategie om dit aan te pakken. Er is een kwaliteitsbewustzijn in de school, maar soms worden acties vooropgesteld, uitgevoerd en geëvalueerd zonder heldere doelen en kwaliteitscriteria te formuleren. Daardoor ontsnappen enkele belangrijke zaken aan de kwaliteitsradar van de school, zoals de leerplangerichte onderwijspraktijk in een aantal vakken.

Ook enkele kwaliteitsaspecten bij de organisatie van het beleid met betrekking tot bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) en van de veiligheid van de leer- en werkomgeving ontsnappen aan de aandacht van de school. De instelling spoort tekorten op dat vlak onvoldoende systematisch op.

De onderwijsinspectie besluit de doorlichting met een beperkt gunstig advies. Aan de basis hiervan liggen de vermelde tekorten in de leerplanrealisatie en de tekorten op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. De school zal na drie schooljaren moeten aantonen dat de vastgestelde tekorten in voldoende mate zijn weggewerkt.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	x
Graad 1 A	Frans	
Graad 1 Handel	Frans	
Graad 1 Moderne wetenschappen	Frans	wetenschappelijk werk
Graad 2 ASO Economie	fysica, Nederlands	
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	fysica, Nederlands	cultuurwetenschappen, gedragswetenschappen
Graad 2 ASO Wetenschappen	fysica, Nederlands	fysica
Graad 2 TSO Handel	natuurwetenschappen, Nederlands	boekhouding / toegepaste economie
Graad 2 TSO Handel-talen	natuurwetenschappen, Nederlands	
Graad 3 ASO Economie-moderne talen		economie
Graad 3 ASO Economie-wiskunde		economie
Graad 3 ASO Humane wetenschappen		cultuurwetenschappen, gedragswetenschappen

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Boekhouding/toegepaste economie in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan D/2005/0279/014)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is vrij volledig en evenwichtig. De evaluatie is over het algemeen representatief voor de leerplandoelstellingen. Er is aandacht voor remediërende leerbegeleiding. De materiële uitrusting voldoet aan de leerplaneisen.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De onderscheiden componenten van het leerplan komen voldoende evenwichtig en diepgaand aan bod. De hiaten in het onderwijsaanbod zijn beperkt. Zo ontbreekt in het tweede leerjaar een integratieoefening boekhouden, waarin alle behandelde situaties voorkomen. In beide leerjaren legt het leerplan het gebruik van een didactisch boekhoudpakket op. Vooral in het tweede leerjaar kan het gebruik hiervan onvoldoende worden aangetoond.

In beide leerjaren voeren de leerlingen een project uit. In het eerste leerjaar bestuderen zij een bedrijf uit de omgeving. In het tweede leerjaar voeren zij een verkoopoefening uit. Beide projecten sluiten in voldoende mate aan bij de leerplandoelstellingen, maar kennen nog een te sterk leraargestuurd verloop.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

In het eerste leerjaar zijn de examenvragen representatief voor de leerplandoelstellingen. Zij peilen in voldoende mate naar de toepassingsgerichte vaardigheden die het leerplan beoogt. In het tweede leerjaar komen in sommige examens relatief veel vragen voor die naar memoriseerde kennis peilen. De moeilijkheidsgraad van de toepassingsvragen is er relatief beperkt. Daardoor hebben de examens soms een weinig uitdagend karakter. Verhoudingsgewijs komen in het tweede leerjaar de boekingen van aan- en verkoopfacturen en van financiële documenten in de examens te weinig aan bod. In beide leerjaren beantwoorden de examenopgaven aan het transparantiecriterium: zij bevatten een puntenverdeling op het niveau van hoofd- en deelvragen en vermelden het te behalen puntentotaal.

Gevolg gevend aan een aanbeveling in het leerplan wordt de documentenstroom in de onderneming in het eerste leerjaar permanent geëvalueerd. Daarbij gaat tevens aandacht naar de beoordeling van attitudes. In het eerste leerjaar worden het rapport en de presentatie over het uitgevoerde project in het dagelijks werk verrekend. Dat gebeurt ook met het verkoopgesprek bij het onderdeel 'Verkopen moet je leren'. Voor de beoordeling van de presentatie en het verkoopgesprek wordt peerevaluatie ingeschakeld. In beide leerjaren zijn er frequent toetsen. Tot vorig schooljaar werden de toetsopgaven in het tweede leerjaar gedictéerd, waardoor ze vaak diepgang misten. In tegenstelling tot het eerste leerjaar wordt het uitgevoerde project in het tweede leerjaar niet geëvalueerd.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De lessen verlopen doorgaans leraargestuurd met het onderwijsleergesprek als dominante werkvorm. Bij het inoefenen werken de leerlingen geregeld zelfstandig. In het tweede leerjaar worden bij langere oefeningen soms

oplossingsleutels ter beschikking gesteld. In het eerste leerjaar zijn bijkomende oefeningen beschikbaar op het digitaal leerplatform. De vakgroep heeft nog niet de link gelegd tussen de leerbegeleiding en de vakoverschrijdende eindtermen 'Leren leren'. Daardoor krijgen sommige van deze eindtermen momenteel nog een te beperkte invulling.

Er is aandacht voor remediërende leerbegeleiding. Voor bijkomende uitleg kunnen de leerlingen tijdens de middagpauze bij hun leraren terecht. In het eerste leerjaar duidt de leraar in de toetsen meestal aan waar het oplossingsproces ontspoorde. Ook formuleert hij geregeld aanmoedigende en/of analyserende commentaren. Ingeval van klassikaal tegenvallende resultaten vindt er achteraf in de les een uitgebreide foutenanalyse plaats, vaak gevolgd door bijkomende oefeningen op de slecht beantwoorde vragen. In het tweede leerjaar beperkt de toetsbespreking zich tot het overlopen van de juiste antwoorden, meteen na afloop van de toets.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Alle leslokalen zijn uitgerust met een computer met internetaansluiting en een beamer. In het eerste leerjaar zijn twee opeenvolgende lesuren ingeroosterd in een computerklas. De leerlingen gebruiken computers bij het geautomatiseerd verwerken van de documentenstroom in de onderneming en bij het boekhouden met behulp van het didactisch boekhoudpakket.
---	---

3.1.1.2 Cultuur- en gedragswetenschappen in aso tweede en derde graad in de studierichting Humane wetenschappen (leerplannen D/2006/0279/001 en D/2009/7841/045)

Voldoet

De specifieke eindtermen en de leerplandoelstellingen worden voldoende bereikt. De studieresultaten zijn gebaseerd op een leerplangericht aanbod en op een representatieve evaluatiepraktijk.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Nagenoeg alle leerplandoelstellingen komen in beide vakken op een evenwichtige wijze aan bod. Een zeer beperkt aantal doelen krijgt minder aandacht. Een uitzondering hierop is het aanbod van het vak cultuurwetenschappen in het tweede leerjaar van de tweede graad. Door al te uitgebreid in te gaan op de doelstellingen in verband met de maatschappelijke velden kwamen vorig schooljaar heel wat andere doelen van het thema 'Welvaart en welzijn' niet of met onvoldoende diepgang aan bod. Tijdens het huidige schooljaar is de aanpak bijgestuurd en worden de doelstellingen op een evenwichtige wijze aangereikt.
---	--

Het onderwijsaanbod sluit goed aan bij het vereiste beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. Leerlingen krijgen frequent de kans om actief met de leerstof aan de slag te gaan en om begrippen, denkkaders en concepten toe te passen op concrete vraagstukken. Dit gebeurt onder meer aan de hand van een aantal op de leerplandoelen afgestemde verwervings- en verwerkingsopdrachten en taken. Sommige opdrachten dagen de leerlingen uit om te leren analyseren, synthetiseren en beoordelen op basis van wetenschappelijke kaders. Deze aanpak kan nog aan kracht winnen in de derde graad gedragswetenschappen. Zeer dikwijls wordt aangesloten bij de leefwereld van de leerlingen en bij de actualiteit. Zoals in het leerplan wordt vooropgesteld, gaat in de tweede graad aandacht naar groepswork. Voor het leren onderbouwen en formuleren van standpunten is er in de tweede graad minder aandacht.

Het aanbod van de vakken cultuur- en gedragswetenschappen vertoont zowel in de tweede als in de derde graad voldoende horizontale samenhang. In de tweede graad wordt de samenhang bevorderd door een aanzet tot een gezamenlijke

aanpak van de overkoepelende doelen en enkele vakoverschrijdende initiatieven. Er zijn nog weinig graadoverstijgende afspraken die de verticale samenhang bevorderen. Hierdoor zijn er enkele overlappingen en verloopt de aanpak van de onderzoekscompetentie niet aan de hand van een doorlopende leerlijn.

Met het oog op het realiseren van de leerplandoelstellingen in verband met de onderzoekscompetentie wordt in de tweede graad een theoretische onderbouwing aangebracht en toegepast op deelopdrachten voor de verschillende onderzoeksfasen. Er gaat aandacht naar het kennismaken met en het leren gebruiken van verschillende onderzoeksmethoden. Op het einde van het tweede leerjaar doorlopen de leerlingen onder sterke begeleiding de volledige onderzoekscyclus. In het eerste leerjaar van de derde graad worden de onderzoeksfasen via deelopdrachten ingeoeft. Er gaat ook aandacht naar het gebruik van bronnen. De leerlingen participeren via een extramurale activiteit aan sociologisch onderzoek. In het tweede leerjaar van de derde graad krijgen de leerlingen een opdracht waarin ze alle deelcompetenties geïntegreerd moeten toepassen. De opdrachten voldoen grotendeels aan de criteria van de specifieke eindtermen en zijn doorgaans van een hoog talig niveau, maar beperken zich tot het toepassen van één onderzoeksmethode, namelijk de literatuurstudie. Het confronteren van onderzoeksresultaten met andere standpunten komt nog te weinig aan bod.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatie is wat volledigheid en evenwicht betreft een afspiegeling van het onderwijsaanbod. Met uitzondering van enkele doelen en het grotere hiaat voor het vak cultuurwetenschappen in het tweede leerjaar van de tweede graad, bestrijkt de evaluatie het geheel van de leerplandoelstellingen. De vragen op de toetsen en de opdrachten voor het dagelijks werk zijn meestal representatief voor de examens. Het beheersingsniveau van de examenopdrachten is meestal evenwichtig. Er wordt gepeild naar zowel reproductie van kennis, inzicht en toepassing in bekende en nieuwe contexten. Het beoordelende niveau komt in de examens van de derde graad in beperkte mate aan bod. Bij het vak cultuurwetenschappen in de derde graad zijn de examens in het eerste leerjaar taxonomisch evenwichtiger en is de vraagstelling meer gevarieerd dan in het decemberexamen van het tweede leerjaar.

De puntenverdeling op toetsen en examens is duidelijk. Dit is veel minder het geval voor de evaluatiecriteria bij opdrachten en taken. Er zijn heel wat creatief opgevatte en goed geformuleerde examenopdrachten, maar een aantal vragen is onvoldoende duidelijk (b.v. 'leg uit/ leg grondig uit/leg gestructureerd uit').

Voor de evaluatie van de onderzoekscompetentie is een traject uitgetekend waarbij evaluatie door de leraar en peerevaluatie en zelfreflectie door leerling een plaats hebben. De evaluatiecriteria kunnen evenwel nog meer verfijnd worden afgestemd op de specifieke eindtermen, op de verschillende fasen van de onderzoekscompetentie en op een meer functioneel onderscheid tussen proces- en productevaluatie.

De eindresultaten voor beide vakken zijn bij de meeste leerlingen goed. Het beperkt aantal jaartekorten valt samen met tekorten voor andere vakken.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Het functioneel gebruik van de uitrusting ondersteunt het bereiken van de leerplandoelstellingen. Er zijn vaklokalen met een pc, beamer, internetaansluiting, opbergruimte en vakgebonden aankleding. Soms ontbreekt het aan voldoende computers om de leerlingen zelfstandig of in kleine groepen

te laten werken.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De leerlingen worden doorgaans goed ondersteund in het leren. Het klasklimaat is aangenaam en leergericht. Het studiemateriaal is leerbevorderend omwille van de duidelijke structuur en de aanvullingen met extra informatie en bronnen. Deze aanvullingen zijn in de tweede graad aan actualisering toe. Er wordt gebruik gemaakt van activerende werkvormen en opdrachten. In het vak gedragswetenschappen in de derde graad gebeurt dit minder en is het onderwijsleergesprek de dominante werkvorm. Extramurale activiteiten maken de leerstof contextrijk en levensecht. Er is vooral in de tweede graad aandacht voor leerstrategieën in de vorm van samenvattingen, schema's, structuuraanduidingen in teksten en hulp bij het leren noteren. De invulling verschilt van leraar tot leraar. Dit geldt ook voor de aanzetten tot begeleid zelfstandig leren. Er ontbreekt hiervoor een vak- en graadoverstijgend referentiekader. Hierdoor zit er geen duidelijke opbouw in de opdrachten en zijn de verwachtingen voor de leerlingen weinig expliciet geformuleerd.

De leerlingen worden van nabij opgevolgd aan de hand van frequente taken en toetsen. Tegenvallende resultaten geven aanleiding tot remediëring. De resultaten op de examens van het vak gedragswetenschappen in de tweede graad worden op een verfijnde manier geanalyseerd en doelgericht aangewend om remediëringsoopdrachten te formuleren. Dit is een voorbeeld van goede praktijk. Verder is de mate waarin feedback wordt gegeven afhankelijk van leraar tot leraar. Tijdsdruk leidt een enkele keer tot het minder goed inspelen op tekorten van leerlingen. Het team houdt rekening met de begeleidingsplannen voor leerlingen met specifieke noden.

Deskundigheidsbevordering

De onstabiele samenstelling van de vakgroep en de wisselende opdrachten zorgen ervoor dat de leraren weinig kansen krijgen om grondige vakgebonden expertise te ontwikkelen. Het overleg is noodgedwongen vooral gericht op acute noden. De leerplanrealisatie voldoet dankzij de professionaliteit van de teamleden. Meer stabiliteit en een meer diepgaande samenwerking zijn nodig om een vak- en graadoverstijgende aanpak uit te werken voor het onderwijsaanbod, de evaluatiepraktijk, de onderzoekscompetentie en de leerbegeleiding. Een vormingstraject op maat van de vakgroep kan hiervoor ondersteunend zijn.

3.1.1.3 Economie in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan D/2006/0279/051)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie vertoont tekorten. De evaluatie beantwoordt onvoldoende aan de eisen van representativiteit en validiteit.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Bij het onderwijsleerproces is er niet altijd voldoende aandacht voor de leerplaneisen. Vooral in het onderdeel algemene economie kwamen vorig schooljaar heel wat hiaten voor. De leerlingen kregen een reeks leerplandoelen en/of leerinhouden niet, onvolledig of weinig diepgaand aangeboden. Deze hielden verband met uiteenlopende leerplanitems: externe effecten en publieke goederen, de controverse over de hoogte van de personenbelasting, de sociale zekerheid als instrument van inkomensherverdeling, armoede en armoedebestrijding, overheidsmaatregelen ter bevordering van economische groei, vormen van handelsbelemmeringen, regionale handelszones, de reële ruilvoet. Ook het onderdeel bedrijfswetenschappen werd onvolledig behandeld. Zo was er bij het thema 'Ondernemen is toegevoegde waarde creëren' geen

aandacht voor teamwork en kwaliteitscontrole. Bij het thema 'Ondernemen is samenwerken' kwam werknemersparticipatie niet aan bod. Bij het thema 'Ondernemen is visie ontwikkelen' ging er bij de studie van het ondernemingsbudget onvoldoende aandacht naar de deelbudgetten en hun onderlinge samenhang.

De opdrachten die de leerlingen in het kader van de onderzoekscompetentie uitvoeren, voldoen niet aan de betrokken eindtermen. In het eerste leerjaar voeren de leerlingen een veldstudie uit in verband met de marketingmix, waarbij de klemtoon ligt op onderzoekend leren maar niet op leren onderzoeken. In het tweede leerjaar nemen de leerlingen deel aan een bedrijfssimulatie. De nadruk ligt daarbij op het voorbereiden van beleidsbeslissingen en het interpreteren van de door de computer gegenereerde resultaten. Ongetwijfeld scheppen de (gesimuleerde) authenticiteit van de situatie en het dynamische karakter ervan een krachtige leeromgeving. De bijdrage tot de realisatie van de onderzoekscompetentie is echter beperkt. Er is geen echt onderzoeksprobleem dat aanleiding geeft tot het gericht verzamelen, ordenen en bewerken van informatie. Er wordt enkel verslag uitgebracht over het gevoerde beleid doorheen de onderscheiden spelrondes. Dat gebeurt door middel van een presentatie. Van een confrontatie met andere standpunten is geen sprake. Door het ontbreken van onderzoeksfasen kan het onderzoeksproces niet worden geëvalueerd.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De examens zijn onvoldoende representatief en valide voor de leerplandoelstellingen. Dat is niet enkel te wijten aan het niet behandelen van de hoger vermelde leerinhouden. Tal van leerinhouden die wel behandeld zijn en tot de kern van de leerstof behoren, worden niet bevraagd. Het mondeling examen op het einde van het tweede leerjaar bepaalt voor 60% het examenresultaat van dat leerjaar. Voor dat examen krijgt elke leerling slechts één vraag over algemene economie en één vraag over bedrijfswetenschappen, weliswaar opgesplitst in een aantal deelvragen. Dat heeft tot gevolg dat de leerlingen slechts over een uiterst beperkt gedeelte van de behandelde leerinhouden bevraagd worden. Voor het onderdeel algemene economie staan in dit examen bovendien 20 tot 40% van de punten op begrijpend lezen of op het maken van een samenvatting over een krantenartikel. Het verband met de leerplandoelstellingen is hier zoek. In het onderdeel bedrijfswetenschappen peilen drie van de acht vragenreeksen naar kennis die geen deel uitmaakt van het leerplan. Laatstgenoemde tekorten komen in mindere mate ook in de andere examens van beide leerjaren voor: een aantal vragen peilt naar begrijpend lezen en/of naar inhouden die niet tot het leerplan behoren. Rekening houdend met het relatief beperkt aantal doelstellingen, krijgt het onderdeel bedrijfswetenschappen tot slot een te zwaar gewicht in de beoordeling.

Het dagelijks werk compenseert deze tekorten niet. In beide leerjaren is het aantal toetsen veeleer beperkt. Een groot deel van de punten staat op taken en toetsen die vreemd zijn aan de leerplandoelstellingen.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De lessen verlopen overwegend leraargestuurd met de doceervorm en het onderwijsleergesprek als dominante werkvormen. Illustratief hiervoor is dat er sinds dit schooljaar in het tweede leerjaar geen leerboeken of eigen cursusteksten gebruikt worden. De leerlingen krijgen enkel nog hand-outs bij elektronische presentaties ter beschikking, vullen die verder aan of noteren in hun schrift. Werkvormen waarbij de leerlingen hun leerproces sturen, beoordelen op doelgerichtheid en zo nodig aanpassen, komen in het tweede

leerjaar daardoor te weinig aan bod. Het digitaal leerplatform wordt niet benut voor het ter beschikking stellen van extra-oefeningen en/of oplossingsleutels.

Van de toepassingen die in toetsen bevraagd worden, krijgen de leerlingen na afloop doorgaans het eindresultaat of de oplossingsprocedure. Dit laat hen toe minder goed gemaakte toepassingen eventueel opnieuw te maken. Voor bijkomende uitleg kunnen ze tijdens de middagpauze bij de leraar terecht.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

Het leslokaal is uitgerust met een computer, een beamer, een TV en een videotoestel. De leerlingen gebruiken ICT bij presentaties, voor opzoeken op het internet en voor het maken van diagrammen. De leraar maakt soms gebruik van videomateriaal ter illustratie van bepaalde lesonderdelen.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

De vakgroep geeft blijk van een dynamische ingesteldheid. Dit komt onder andere tot uiting in het opstellen van allerlei actieplannen. Nieuwe inzichten uit nascholingen worden in de lessen geïmplementeerd. Er worden stappen gezet om hospiteerlessen bij collega's te volgen. Voor 'leren leren' en voor de onderzoekscompetentie heeft de vakgroep nog geen graadoverstijgende leerlijn uitgewerkt.

3.1.1.4 Frans in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/014)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen. De evaluatiepraktijk is transparant en vrij volledig. De leerlingenresultaten variëren van voldoende tot goed. De leerbegeleiding is sterk ondersteunend voor het onderwijsleerproces.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De vijf taalvaardigheden (lezen, luisteren, gespreks- en spreekvaardigheid en schrijven) worden over het algemeen voldoende aangereikt en inge oefend. Woordenschat en grammatica vertrekken nog niet voldoende vanuit communicatieve en relevante situaties. Soms vormt het strikt hanteren van een taalbeschouwelijk programma een hinderpaal voor het laten primeren van de communicatieve doelstellingen van het moderne talenonderwijs. De vakgroep heeft aandacht voor het geïntegreerd aanbieden van de vaardigheden en de koppeling van de taalbeschouwing aan de vaardigheden. Toekomstgericht wil zij hierin nog verder evolueren.

Voor de receptieve vaardigheden is er doorgaans vrij weinig variatie in tekstsoorten. De ontwikkeling van de luistervaardigheid wordt ondersteund door het consequent gebruik van de doeltaal tijdens de lessen. Daarnaast is er een aanbod aan luisteropdrachten. De leerlingen oefenen de gespreksvaardigheid, maar een aantal eindtermen komen niet voldoende aan bod. De schrijfvaardigheid wordt vooral geoefend met invuloefeningen voor het leren van grammatica en woordenschat. De gerichtheid op meer functionele schrijfoopdrachten is beperkt. Hoewel de trimesterproeven gericht zijn op het principe van de taaltaken, krijgen de leerlingen niet voldoende kansen om deze werk- en evaluatievorm te oefenen tijdens het schooljaar. De integratie van kennis en vaardigheden komt doorgaans wel tot stand in de instructiefase, maar is minder aanwezig in de oefenfase die regelmatig op reproductief niveau blijft. De aandacht voor leerstrategieën voor de vijf vaardigheden is veeleer occasioneel en niet binnen een vaste structuur.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

De vakgroep werkt kwaliteitsvol samen voor het ontwikkelen van toetsen en examenvragen. De leerlingen worden frequent overhoord. De leraren verbeteren de toetsen zorgvuldig en meestal volgt een klassikale bespreking. De individuele leerling leert echter niet voldoende te reflecteren over zijn taalgebruik en te

Transparantie leren uit fouten. De evaluatiepraktijk binnen het dagelijks werk staat te weinig in functie van het onderwijsleerproces.

De frequentie van de evaluatie van de vaardigheden is vrij beperkt en laat niet voldoende toe om het bereik van de doelen voor luister-, lees-, gespreks- en schrijfvaardigheid in te schatten. De trimesterproeven zijn in vergelijking met het dagelijks werk behoorlijk gericht op het toepassen van lees- en schrijfvaardigheid in authentieke en contextrijke situaties. Regelmatig staan woordenschat en grammatica geïntegreerd in de vaardigheidsgerichte opdrachten. Het inbedden van taalbeschouwelijke elementen in een context wordt soms verkeerdelijk opgevat als een communicatieve schrijfopdracht. Vaak primeert in een aantal van deze opdrachten de reproductie van grammatica en woordenschat.

Het beheersingsniveau van luisteren, spreken en schrijven wordt niet opgebouwd op basis van criteria die toenemen in complexiteit. De vakgroep heeft slechts in beperkte mate afspraken gemaakt voor het gelijkgericht en betrouwbaar evalueren van deze vaardigheden. De feedback op deze vaardigheden heeft ook weinig diepgang. Op de ontwikkeling van spreek- en gespreksstrategieën wordt niet voldoende sterk ingezet. De attitudinale doelen gerelateerd aan de taalvaardigheden worden veeleer zelden beoordeeld en besproken.

De vakgroep tracht de visie op evalueren te laten stroken met de leerplanvisie die de communicatieve functie van de taal voorop zet. De vakgroep heeft dit schooljaar haar evaluatiepraktijk expliciet gekoppeld aan de eindtermen en leerplandoelstellingen. Deze zinvolle oefening heeft nog niet geleid tot een algemene inventarisatie van het evaluatie-aanbod en tot een eventuele bijsturing van de evaluatiepraktijk. De evaluatiepraktijk is voldoende transparant; de leerlingen zijn goed geïnformeerd over de wijze waarop de beoordeling verloopt.

Uitrusting De infrastructuur en uitrusting voldoen. Elk lokaal is uitgerust met
ICT woordenboeken en een pc met internetverbinding. De klaslokalen hebben
Inzet uitrusting audiovisuele en projectiemogelijkheden. De meeste lessen worden visueel
Leermiddelen ondersteund.

Voor ICT-toepassingen zijn de mogelijkheden tot integratie ervan binnen de lessen vrij beperkt. De leraren bieden de leerlingen via het digitale platform van de school opdrachten aan als zelfevaluatie of als remediëring. Leerlingen kunnen 's middags in de mediatheek van de school terecht om ICT-opdrachten uit te voeren.

Leerbegeleiding De school besteedt veel aandacht aan het creëren van een aangename leer- en
Preventief leefomgeving. Deze inspanningen weerspiegelen zich in de klasomgeving. De
Curatief leraren hebben daarnaast veel aandacht voor de ondersteuning van het leerproces. Een positief leerklimaat met duidelijke afspraken en leerstofoverzichten biedt de leerlingen een belangrijke primaire houvast. De notities en de toetsen van leerlingen zijn meestal correct en verzorgd.

De leerbegeleiding is zowel preventief als in remediërend opzicht sterk uitgewerkt. Diverse hulpmiddelen worden doelgericht ingezet om de leerlingen te ondersteunen bij het leren, zoals studietips, leerstofoverzichten, toetsenbundels en een extra aanbod aan oefeningen met verbeterersleutels. Een aantal hulpmiddelen voor de verwerkingsopdrachten zijn in omloop, maar er zijn geen vaste afspraken voor het hanteren van schrijf- en spreekkaders of van grammaticale ruggeleuning om het leerproces te ondersteunen. De

mogelijkheden om te leren met taalsteun zijn veeleer beperkt.

Alle leerlingen krijgen de mogelijkheid om in te gaan op een aanbod aan bijkomende opdrachten. Deze bieden de leerlingen de kans zichzelf te evalueren. Leerlingen met zwakke resultaten kunnen remediëingslessen volgen of remediëingsopdrachten uitvoeren. Deze remediëring is hoofdzakelijk gericht op woordenschat en grammatica, en in onvoldoende mate op de taalvaardigheden. De effecten van de remediëring worden opgevolgd bij klassenraden. Leerlingen met bijzondere noden krijgen de nodige ondersteuning.

Vormen van begeleid zelfstandig werk zetten de leerlingen aan tot het zelfstandig verwerken van duidelijk afgebakende leerinhouden. Via vormen van zelfevaluatie leren de leerlingen reflecteren over hun eigen taalleerproces. Ze worden echter onvoldoende aangezet tot het reflecteren over de taal en de taalsystematiek. De inductieve leer methode krijgt nog niet voldoende de nodige toepassing.

Deskundigheidsbevordering

*Vorming
Overleg*

De vakgroep maakt duidelijke afspraken over het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk. Dit schooljaar is de leerplangerichtheid van de evaluatiepraktijk in kaart gebracht, maar nog niet beoordeeld. De horizontale en verticale samenhang van het aanbod wordt gegarandeerd door het eenvormig en gelijkgericht aanwenden van het lesmateriaal. De gelijkgerichtheid voor de beoordelingscriteria van de vaardigheden en het uitzetten van een leerlijn hiervoor vormen werkpunten.

De pedagogische begeleiding biedt regelmatig ondersteuning en zorgt daarnaast voor een collegiale uitwisseling van informatie en deskundigheid tussen een aantal scholen. De vakgroep vergadert op regelmatige basis en het overleg wordt gekenmerkt door inhoudelijke diepgang en zinvolle reflecties.

3.1.1.5 Fysica in aso tweede graad in de studierichtingen Economie en Humane wetenschappen (leerplan D/2012/7841/008)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie voldoet niet. In het aanbod ontbreken meerdere leerplandoelstellingen. De evaluatiepraktijk gaat niet na of de leerlingen alle leerplandoelstellingen bereiken.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De doelstellingen over onderzoekend leren komen onvoldoende aan bod doordat de leerlingen te weinig leerlingexperimenten uitvoeren. In het tweede leerjaar werden er zowel vorig als dit schooljaar geen georganiseerd. In het eerste leerjaar varieert het vaardigheidsgericht werken per lesgroep. Aan het einde van de graad verwerven de leerlingen te weinig de wetenschappelijke vaardigheden zoals het onder begeleiding hanteren van onderzoeksvragen, het meten met gepaste meettoestellen, het reflecteren over de resultaten van een proef en erover rapporteren. Het zoeken van antwoorden op onderzoeksvragen en het formuleren van hypothesen komen wel deels aan bod tijdens demonstratie-experimenten.

Ook de leerplandoelstellingen over het meten van krachten, de relatie tussen kracht en beweging, massa en volume, temperatuur en faseovergangen kwamen vorig schooljaar te oppervlakkig of niet aan bod. Daardoor missen de leerlingen basisconcepten voor hun verdere traject.

De leerplandoelstellingen over wetenschap en samenleving krijgen wel voldoende aandacht door een contextrijk aanbod van de leerinhouden. De leerlingen leren eenheden en symbolen gebruiken en grafieken interpreteren. Uit

de leerlingennotities blijkt echter dat slordig en onnauwkeurig noteren zelden wordt gecorrigeerd.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De school beschikt over goed uitgeruste wetenschapslokalen die ruimschoots voldoen aan de vereisten van de leerplannen. Ook de leermiddelen en de ICT-uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie. De leermiddelen voor leerlingenexperimenten worden te beperkt ingezet.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

Naar analogie met het aanbod is ook de leerlingenevaluatie onvolledig. Ze weerspiegelt de hiaten in het aanbod en ook de vaardigheden rond onderzoekend leren zijn er niet in opgenomen. De leerlingenresultaten voldoen, maar berusten op een onvolledige beoordeling.

De toets- en examenopgaven die betrekking hebben op de aangeboden leerinhouden zijn voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen en ze beantwoorden aan het verwachte beheersingsniveau. De evaluatiecriteria zijn transparant. De vraagstelling omvat kennis, inzicht en toepassingen. De leraren doen inspanningen om de opgaven in functionele en levensechte contexten aan te bieden. De leerlingen krijgen gelegenheid om feedback te geven op de examenvragen en worden aangemoedigd om te reflecteren over hun resultaten.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Er is aandacht voor preventieve leerlingenbegeleiding door het aanreiken van studietips. In de lessen worden hoofd- en bijzaken onderscheiden en het studiemateriaal van de leerlingen is ondersteunend. In de lessen is er aandacht voor correct taalgebruik, maar de leerlingennotities worden hierop (steekproefsgewijs) niet nagezien. Leerlingen met bijzondere noden krijgen gepaste leerondersteuning, conform de schoolafspraken. De leerlingen worden goed voorbereid op de verwachtingen van toetsen en examens, onder meer met duidelijke leerstofoverzichten. De toetsen vormen een betrouwbare voorbereiding voor de examens.

De curatieve leerbegeleiding gebeurt overwegend klassikaal, maar leerlingen met zwakke resultaten krijgen op vraag extra toelichting of bijkomende oefeningen met verbeterleutels. Ze kunnen hiervoor ook meer en meer terecht op het digitaal platform.

Deskundigheidsbevordering

*Beginsituatieanalyse
Vorming
Overleg*

Recentelijk kende de vakgroep wetenschappen een aantal vervangingen en personeelwissels, waardoor de opbouw van vakdeskundigheid en het uitwisselen van expertise niet evident bleken. Het voorbije schooljaar was er bovendien geregeld lesuitval. Hoewel de vakgroep werkt vanuit een visie op degelijk en boeiend wetenschapsonderwijs, richtte de vakgroepwerking zich tot nog toe sterker op praktische en organisatorische aspecten dan op het pedagogisch-didactisch handelen. De betrokken leraren zijn zich daarvan bewust en zien uitdagingen in het ontwikkelen van een leerlijn voor leerlingenexperimenten en collegiaal overleg rond leerlingenbegeleiding en de koppeling van de leerlingenresultaten aan de onderwijspraktijk. Voor het opstellen van toetsen en examens is er reeds constructieve samenwerking tussen collega's met parallelle lesgroepen.

3.1.1.6 Fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen (leerplan D/2012/7841/009) en natuurwetenschappen in tso tweede graad in de studierichtingen Handel en Handel-talen (leerplan D/2012/7841/079)

Voldoet

De leerplanrealisatie voldoet. De meeste leerplandoelstellingen worden aangeboden. De uitrusting ondersteunt de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

In het vak fysica komen de doelstellingen over onderzoekend leren en leren onderzoeken ruimschoots aan bod tijdens demonstratie- en leerlingenexperimenten. Voor de leerlingenexperimenten werkte de vakgroep een leerlijn uit die de nadruk legt op het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden. De leerplandoelstellingen over wetenschap en samenleving krijgen een vertaling in een contextrijk aanbod van de leerinhouden en via bijkomende activiteiten of excursies. Er is ook voldoende aandacht voor de doelstellingen over het gebruik van symbolen en eenheden en het interpreteren van grafieken. De vakgebonden doelstellingen over mechanica, optica, gaswetten en warmteleer komen aan bod, maar de beschikbare lestijd wordt er niet altijd evenwichtig over verdeeld. Zo krijgen de onderdelen kracht, materie en faseovergangen minder tijd toebedeeld dan het leerplan suggereert.

Ook in het vak natuurwetenschappen krijgen de leerlingen voldoende mogelijkheden tot het uitvoeren van leerlingenexperimenten. De opdrachten hiervoor vertrekken echter te weinig vanuit de leerplandoelstellingen over onderzoekend leren. Door de receptmatige aanpak leren de leerlingen niet onder begeleiding een hypothese formuleren, vergelijken ze de resultaten van hun experimenten niet met de verwachte resultaten, schatten ze beïnvloedende factoren onvoldoende in en leren ze te weinig modellen hanteren. De experimenten omvatten geen opdrachten in het domein van de fysica. In het eerste leerjaar zijn ze vrijwel uitsluitend gericht op chemie en in het tweede leerjaar omvatten ze een weinig uitgewerkte microscopie-oefening en een terreinstudie. De leerinhouden worden wel zinvol gekoppeld aan de leerplandoelstellingen over wetenschap en samenleving. Ook de vakgebonden doelstellingen over biologie, chemie en fysica krijgen voldoende vertaling in de lespraktijk. Wel primeert uitbreidingsleerstof soms nog boven verplichte leerinhouden. Zo krijgt het onderdeel 'relaties tussen organismen' veel aandacht, ten koste van het aspect 'relaties tussen organismen en milieu'. Bij de inhouden over 'chemische reactie' ligt de nadruk te sterk op het opstellen van reactievergelijkingen, terwijl de leerplandoelstellingen over de oorzaken van chemische reacties en de factoren die ze beïnvloeden niet aan bod komen.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De school beschikt over goed uitgeruste wetenschapslokalen die ruimschoots voldoen aan de vereisten van de leerplannen. Ook de leermiddelen en de ICT-uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie. De leermiddelen worden efficiënt ingezet.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

De leerlingenevaluatie is overwegend gericht op de leerplandoelstellingen, maar voor natuurwetenschappen omvat ze nog te weinig de onderzoeksvaardigheden. De evaluatiecriteria voor de leerlingenexperimenten zijn weinig transparant en vermengen gedragsaspecten met vakgebonden attitudes. Voor de leerlingenexperimenten fysica neemt de vakgroep via de OVUR-methodiek (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren) wel de elementen van onderzoekend leren op in de evaluatie. Ze worden echter nog niet voor elk practicum omgezet in transparante criteria.

De opgaven van de toetsen en examens zijn leerplangericht en beantwoorden aan het verwachte beheersingsniveau. De evaluatiecriteria zijn transparant. De vraagstelling omvat kennis, inzicht en toepassingen. De leraren doen inspanningen om de opgaven in functionele en levensechte contexten aan te bieden. De examens natuurwetenschappen zijn echter te omvangrijk en toetsen meerdere malen dezelfde doelstellingen. De leerlingen kunnen bij hun antwoorden op meerkeuzevragen geen bijkomende toelichting geven. Het al dan niet bereiken van een aantal doelstellingen is daardoor moeilijk te evalueren. De toets- en examenvragen voor fysica vertrekken expliciet vanuit de leerplandoelstellingen.

De leerlingenresultaten voldoen voor beide vakken. Voor natuurwetenschappen is de betrouwbaarheid van de resultaten niet gewaarborgd doordat jaar na jaar dezelfde examenopgaven voorgelegd worden.

De leerlingen krijgen gelegenheid om feedback te geven op de examenvragen en worden aangemoedigd om te reflecteren over hun resultaten.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Er is aandacht voor preventieve leerlingenbegeleiding door het aanreiken van studietips. In de lessen worden hoofd- en bijzaken onderscheiden en het studiemateriaal van de leerlingen is ondersteunend. In de lessen is er aandacht voor correct taalgebruik, maar de leerlingennotities worden hierop (steekproefsgewijs) niet nagezien. Leerlingen met bijzondere noden krijgen gepaste leerondersteuning, conform de schoolafspraken. De leerlingen worden goed voorbereid op de verwachtingen van toetsen en examens, onder meer met duidelijke leerstofoverzichten. De toetsen vormen een betrouwbare voorbereiding voor de examens. De leerlingen krijgen veel kansen om deel te nemen aan de leergesprekken. De leerlingenexperimenten en een aantal persoonlijke opdrachten zorgen voor variatie in de werkvormen. Sommige leraren hanteren een sterk leerlingactieve lesstijl.

De curatieve leerbegeleiding gebeurt overwegend klassikaal, maar leerlingen met zwakke resultaten krijgen op vraag extra toelichting of bijkomende oefeningen met verbeterersleutels. Ze kunnen hiervoor ook meer en meer terecht op het digitaal platform.

Deskundigheidsbevordering

*Beginsituatieanalyse
Vorming
Overleg*

Recentelijk kende de vakgroep wetenschappen een aantal vervangingen en personeelwissels, waardoor de opbouw van vakdeskundigheid en het uitwisselen van expertise niet evident bleken. Het voorbije schooljaar was er bovendien geregeld lesuitval. Hoewel de vakgroep werkt vanuit een visie op degelijk en boeiend wetenschapsonderwijs, richtte de vakgroepwerking zich tot nog toe sterker op praktische en organisatorische aspecten dan op het pedagogisch-didactisch handelen. De betrokken leraren zijn zich daarvan bewust en zien uitdagingen in het ontwikkelen van een leerlijn voor leerlingenexperimenten en collegiaal overleg rond leerlingenbegeleiding en de koppeling van de leerlingenresultaten aan de onderwijspraktijk. Voor het opstellen van toetsen en examens is er reeds constructieve samenwerking tussen collega's met parallelle lesgroepen.

3.1.1.7 Nederlands in aso en tso tweede graad (leerplan D/2012/7841/001)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod is dit schooljaar behoorlijk afgestemd op de leerplandoelstellingen. De evaluatiepraktijk is niet voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen en beantwoordt niet aan de verwachtingen van het leerplan.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De vakgroep heeft een wat moeilijke periode achter de rug. Enkele personeelsswisselingen binnen de lesopdrachten, weinig gelijkgerichtheid binnen de vakgroep, een vernieuwd leerplan en een daaraan gekoppelde zoektocht naar gepast lesmateriaal, resulteerden in een variatie binnen het onderwijsaanbod. Dit schooljaar is de vakgroep erin geslaagd meer coherentie en duidelijkheid te scheppen, zowel horizontaal als verticaal. Er is meer oog voor leerplangerichtheid en voor een streven naar eenvormigheid binnen het aangeboden lesmateriaal. Het lesprogramma is sterker gericht op de ontwikkeling van de taalvaardigheid van de leerlingen.

De afstemming van het onderwijsaanbod op de leerplanvisie en -doelstellingen vertoonde tot vorig schooljaar behoorlijke verschillen, afhankelijk van onderwijsvorm en leerjaar. Hierbij stond niet steeds voldoende de communicatieve functie van de Nederlandse taal voorop. De visie van het vernieuwde leerplan heeft met vertraging ingang gevonden. De vakgroep heeft vanaf dit schooljaar de functionele en vaardigheidsgerichte aspecten van het taalgebruik meer belang gegeven.

Het onderwijsaanbod vertoonde weinig samenhang, met vaak een overwicht voor de taalbeschouwing. De ontwikkeling van de taalvaardigheden kreeg vaak onvoldoende doelgerichte aandacht. Het onderwijsaanbod stond niet voldoende in het teken van de begeleiding van de leerlingen naar een actieve (productieve en receptieve) taalbeheersing via een authentiek taalgebruik. De integratie tussen de taalvaardigheden en de taalbeschouwing kwam te weinig aan bod. Dit schooljaar is duidelijk de weg naar communicatieve en relevante talige opdrachten ingeslagen.

De vakgroep heeft echter nog niet voldoende horizontale en verticale afspraken over de invulling van het onderwijsaanbod vastgelegd. Onder meer over een doelgerichte aanpak van de taalvaardigheden bestaan nog weinig afspraken. Taalbeschouwing staat niet voldoende in functie van het vergroten van de taalvaardigheid van de leerlingen. In tegenstelling tot wat het leerplan voorschrijft, wordt taalbeschouwing zelden opgevat als een reflectie die het talig handelen begeleidt, maar regelmatig als doel op zich behandeld. Tevens wordt het inzicht in het taalsysteem onvoldoende gecreëerd vanuit een reflectie op eigen en andermans taalgebruik.

De literatuurcomponent krijgt voldoende aandacht en benadert zowel de tekstervaring als de tekstbestudering. De verwerkingsopdrachten zijn gericht op tekstanalyse met persoonlijke en creatieve leesverslagen als resultaat.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Alle lokalen beschikken over audiovisuele middelen en digitale projectie-apparatuur. Deze middelen worden ingezet voor de ondersteuning van de lespraktijk en voor het oefenen van de kijk- en luistervaardigheid. De mogelijkheden tot en het gebruik van ICT-integratie voor onder meer onderzoekwerk, tekstverwerking en digitale oefeningen zijn vrij beperkt en worden zelden aangewend. De leerlingen hebben wel de mogelijkheid om tijdens de middagpauze van de ICT-infrastructuur gebruik te maken.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk is het belangrijkste knelpunt voor de realisatie van de leerplandoelstellingen. Over het algemeen worden op jaarbasis de taalvaardigheden onvoldoende geëvalueerd. Bovendien staat de puntenverhouding tussen en de invulling van de evaluatie binnen het dagelijks werk (40%) en de examens (60%) een procesmatige ontwikkeling van de vaardigheden in de weg. De opdrachten binnen het dagelijks werk zijn over het algemeen behoorlijk evenwichtig verdeeld over de drie leerplancomponenten (taalvaardigheden, taalbeschouwing en literatuur). De examens zijn echter vrij eenzijdig gericht op taalbeschouwelijke elementen. De vakgroep is er zich van bewust dat de evaluatie niet voldoende afgestemd is op de leerplanvisie en -doelstellingen. De evaluatiepraktijk is sinds vorig schooljaar dan ook het aandachtspunt binnen de werking van de vakgroep.

Op schoolniveau is een visie op de evaluatie van de leerlingen in ontwikkeling. Op het niveau van de vakgroep bestaan weinig afspraken over een gelijkgerichte aanpak van de evaluatiepraktijk. De puntenverhouding tussen het dagelijks werk en de examens ligt vast, maar de inhoudelijke afspraken zijn beperkt. Afhankelijk van leerjaar en leraar is de leerlingenevaluatie al dan niet voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen. Over het algemeen krijgt de evaluatie van de taalvaardigheden proportioneel te weinig aandacht, zowel in aantal als in de puntenverhouding. De woordenschatkennis en de beheersing van de taalbeschouwing beslaan vaak het grootste gedeelte van de evaluatie, vooral in de examenreeksen. De ontwikkeling van de spreek- en luistervaardigheid wordt niet voldoende als een proces beschouwd. Soms is er alleen een beoordeling van deze items naar aanleiding van het trimestrieel rapport. De schrijfvaardigheid wordt te zelden geoefend en beoordeeld.

De toetsing van taalbeschouwelijke kennis strookt niet met de leerplanvisie op de component taalbeschouwing. Taalbeschouwelijke kennis en inzicht worden te weinig getoetst en beoordeeld in de context van taaltaken. In de opdrachten voor de productieve vaardigheden is de variatie aan tekstsoorten te beperkt. De beoordelingscriteria voor deze vaardigheden zijn vaak onvoldoende transparant. Daarnaast hanteert de vakgroep geen gelijkvormigheid met betrekking tot de criteria. Een groeilijn en een toename van de complexiteit van de opdrachten rond taalvaardigheid ontbreken.

De evaluatie beoogt niet voldoende het onderwijsleerproces waar nodig bij te sturen. Vakgebonden attitudes, strategieën en een positieve houding tegenover correct taalgebruik worden zelden beoordeeld. De leerling wordt niet voldoende uitgenodigd om te reflecteren over zijn en andermans taalgebruik, met als doel inzicht te krijgen in de taalsystematiek.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Het leer- en leefklimaat is aangenaam en constructief. Het klassenmanagement verloopt ordelijk en respectvol. De leraren zetten een aantal tools in om hun leerlingen de nodige begeleiding en ondersteuning te bieden. De leerlingen beschikken over leerstofoverzichten en studietips. Het ordelijk bijhouden van notities, opdrachten en toetsen wordt bewaakt. De leerlingen maken regelmatig gebruik van hulpmiddelen om hun opdrachten uit te voeren, zoals schrijf- en spreekkaders. De vakgroep hanteert echter geen doordacht beleid of een eenvormige aanpak in het aanreiken van leerstrategieën. De leerlingen krijgen via het digitale platform extra oefeningen aangeboden. Met een correctiesleutel bij deze oefeningen kunnen zij zichzelf evalueren, wat hen aanzet tot verantwoordelijkheidszin en zelfreflectie. In de lespraktijk sluiten vormen van

begeleid zelfstandig leren hierbij aan.

De leraren zijn beschikbaar om leerlingen te ondersteunen bij hun opdrachten en waar nodig bijsturingen of remediëring te verstrekken. Het bewustzijn van het belang om de geleverde inspanningen te registreren en te koppelen aan een effectmeting, groeit stilaan. Een standaardprocedure is hiervoor niet beschikbaar. Het beleid voor en de uitvoering van de maatregelen voor leerlingen met bijzondere noden is degelijk en toereikend.

De beoordeling van de opdrachten en de toetsen van de jongeren wordt niet voldoende aangewend om hun leerproces bij te sturen. De leerlingen worden te weinig aangemoedigd om hun notities kritisch te bekijken, te corrigeren en om zo te leren uit hun fouten. De leraren besteden aandacht aan het taalgebruik van de leerlingen. Zij corrigeren onder meer de taken en toetsen met toewijding. Zij stimuleren de leerlingen echter niet voldoende tot zelfreflectie op hun taalgebruik. Positief is de aandacht voor schooltaalwoorden.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroep heeft zich met enige vertraging verdiept in de visie en de krachtlijnen van het vernieuwde leerplan. Zij tracht het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk beter af te stemmen op de leerplanvisie. De leraren ijveren naar een betere samenwerking. Zij delen en bespreken het les- en evaluatiemateriaal. Een eerste aanzet is genomen om leerlijnen te ontwikkelen en om de verticale samenhang binnen de graad en over de graden heen te verstevigen. De vakgroep toont zin voor ontwikkeling en bereidheid om werkpunten aan te pakken.

Het schoolbeleid faciliteert de mogelijkheid om gebruik te maken van navorming. Het volgen van vakgerichte nascholing is vrij beperkt.

3.1.1.8 Wetenschappelijk werk in de eerste graad in het tweede leerjaar in de basisoptie Moderne wetenschappen (leerplan D/2011/7841/009)

Voldoet

De leerplanrealisatie voldoet. De meeste leerplandoelstellingen worden aangeboden. De uitrusting ondersteunt de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De vijf leerplandoelstellingen die het leerplan vooropstelt, worden aangeboden binnen de contexten 'elektriciteit', 'kracht en druk', 'zinken-zweven-drijven' en 'indeling van stoffen'. Tijdens leerlingenactiviteiten en demonstratieproeven leren de leerlingen meettoestellen, eenheden en grootheden correct gebruiken. Ze maken kennis met nieuwe wetenschappelijke begrippen of diepen gekende begrippen uit, zoals het verklaren van elektrische verschijnselen met behulp van het deeltjesmodel. Het vak wordt aangeboden op een aangepast beheersingsniveau.

Wetenschappelijk werk draagt voldoende bij tot de gemeenschappelijke doelstellingen die in samenhang met het vak socio-economische initiatie (SEI) moeten bereikt worden. De doelstellingen over onderzoekend leren en de attitudes komen aan bod tijdens een aantal leerlingenexperimenten. De opdrachten voor deze experimenten zijn echter nog niet systematisch uitgewerkt volgens een leerlijn die alle wetenschappelijke vaardigheden omvat en ze geleidelijk opbouwt. De doelstellingen over wetenschap en samenleving worden gerealiseerd via de contextgerichte benadering van de lespraktijk. De leerlingen werken ook aan de gemeenschappelijke doelstellingen in een project over 'mobiliteit', in samenhang met het vak SEI.

Toch volgt de lespraktijk nog niet optimaal de geest van het leerplan. De nadruk op verbreding en uitdieping van de theoretische begrippen is nog te groot. Het onderzoekend leren blijft ondergeschikt aan kennisoverdracht. Dit schooljaar omvat de planning wel een tweede project in samenwerking met SEI, dat focust op studie- en beroepskeuze. Er is ook overleg met de vakken techniek en wiskunde.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over goed uitgeruste wetenschapslokalen die ruimschoots voldoen aan de vereisten van het leerplan. Ook de leermiddelen en de ICT-uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie. De leermiddelen kunnen zowel voor demonstratie- als voor leerlingenproeven nog vaker ingezet worden.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie van het onderzoekend leren en van de vakgebonden attitudes staat niet op punt. De evaluatie van leerlingenexperimenten berust hoofdzakelijk op het eindproduct, het verslag. Voor de evaluatie van wetenschappelijke vaardigheden en vakgebonden attitudes zijn de criteria niet transparant. In de evaluatiepraktijk krijgen deze aspecten bovendien een te gering gewicht.

De opgaven op toetsen en examens vertrekken vanuit de leerplandoelstellingen en beogen het verwachte beheersingsniveau. De vraagstelling omvat kennis, inzicht en toepassingen. De evaluatiecriteria zijn transparant. Het geregeld hernemen van identieke examenopgaven hypothekeert wel de betrouwbaarheid van de resultaten.

Positief zijn enkele initiatieven om de leerlingen bij het evaluatieproces te betrekken. Voor zelfstandig werk zijn er vormen van peerevaluatie en de leerlingen krijgen gelegenheid om feedback te geven op de examenvragen. Ze worden ook aangemoedigd om te reflecteren over hun resultaten.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Er is aandacht voor preventieve leerlingenbegeleiding door het aanreiken van studietips. In de lessen worden hoofd- en bijzaken onderscheiden en het studiemateriaal van de leerlingen is ondersteunend. In de lessen is er aandacht voor correct taalgebruik, maar de leerlingennotities worden hierop (steekproefsgewijs) niet nagezien. Leerlingen met bijzondere noden krijgen gepaste leerondersteuning, conform de schoolafspraken. De leerlingen worden goed voorbereid op de verwachtingen van toetsen en examens, onder meer met duidelijke leerstofoverzichten. De toetsen vormen een betrouwbare voorbereiding voor de examens. De leerlingen krijgen voldoende kansen om deel te nemen aan de leergesprekken en door het organiseren van leerlingenproeven is er een beperkte variatie in werkvormen. Het gebruik van andere activerende werkvormen is nog niet ingeburgerd.

De curatieve leerbegeleiding gebeurt overwegend klassikaal, maar leerlingen met zwakke resultaten krijgen op vraag extra toelichting. De recente vermindering van het aantal wekelijkse lestijden wetenschappelijk werk van drie naar twee heeft niet geleid tot een afslanking van de leerinhouden. Ze worden in een versneld tempo aangeboden. Voor sommige leerlingen vormt dat een drempel die vorig schooljaar heeft geleid tot zwakke jaarresultaten.

Deskundigheidsbevordering
Beginsituatieanalyse
Overleg
Vorming

Recentelijk kende de vakgroep wetenschappen een aantal vervangingen en personeelwissels, waardoor de opbouw van vakdeskundigheid en het uitwisselen van expertise niet evident bleken. Hoewel de vakgroep werkt vanuit een visie op degelijk en boeiend wetenschapsonderwijs, richtte de vakgroepwerking zich tot nog toe sterker op praktische en organisatorische

aspecten dan op het pedagogisch-didactisch handelen. De betrokken leraren zijn zich daarvan bewust en zien uitdagingen in het ontwikkelen van een leerlijn voor leerlingenexperimenten en collegiaal overleg rond leerlingenbegeleiding en de koppeling van de leerlingenresultaten aan de onderwijspraktijk. Voor het opstellen van toetsen en examens is er reeds constructieve samenwerking tussen collega's met parallelle lesgroepen.

3.1.1.9 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid De school heeft een impliciete visie op de VOET. Een brede vorming voor alle leerlingen maakt deel uit van haar pedagogisch project. De school heeft een traditie en cultuur van vakoverschrijdende projecten die tot stand komen door de inzet van heel het team.

Enkele jaren geleden maakte de school een inventaris op van alle VOET die ze nastreeft in vakken en projecten. Hierbij kwamen weinig hiaten naar voor: bijna alle VOET werden nagestreefd bij alle leerlingengroepen.

Recentelijk duiden leraren in hun jaarplan op het digitaal platform aan welke VOET ze in hun vakken en projecten nastreven. De school beschikt niet over een strategie om de kwaliteit van deze koppeling met de VOET te toetsen. De planning voldoet nipt, maar de afstemming op de VOET is te vrijblijvend en onvoldoende betrouwbaar.

Ondersteuning De school zorgt voor een breed draagvlak voor de VOET-werking door haar leraren vrij adequaat te ondersteunen. Het directieteam neemt de verantwoordelijkheid voor de VOET op zich. De organisatie van activiteiten die bijdragen tot de VOET, ligt bij verschillende projectgroepen en de vakwerkgroepen. Deze functioneren vrij autonoom; de directie stuurt ze niet structureel aan. De schoolleiding treedt voornamelijk stimulerend en faciliterend op. Omdat er een goede voedingsbodem is in de vakoverschrijdende projectwerking van de school, slaagt ze erin om leraren een actieve bijdrage te laten leveren aan een brede vorming voor haar leerlingen. De communicatie over de VOET-werking verloopt via de personeelsvergadering.

Doeltreffendheid De school evalueert beperkt elementen van de VOET-werking, maar dit gebeurt niet systematisch en kwaliteitsvol. De schoolleiding analyseerde de vroegere inventaris en volgt de huidige registratie van de nagestreefde VOET. Dit heeft nog niet geleid tot bijstellingen. Doordat de registratie weinig valide is, beschikt de school over onvoldoende informatie om haar VOET-beleid doelgericht en kwaliteitsvol te evalueren. De leraren en leerlingen evalueren heel wat activiteiten en projecten, maar niet expliciet de impact ervan op het nastreven van de VOET. De invulling van de VOET binnen de vakken volgt de school inhoudelijk weinig op.

Ontwikkeling De schoolleiding informeerde het team over de geactualiseerde VOET. Dit was de aanleiding om de inventaris te maken van de bijdrage van alle projecten en activiteiten aan de VOET.

Verschillende personeelsleden volgen nascholingen binnen de domeinen van de VOET, maar de breedte en effectiviteit zijn beperkt. De nascholingen kaderen niet in een analyse van de professionaliseringsbehoeften voor de VOET.

Uitvoering Lichamelijke gezondheid en veiligheid	De school streeft de ruime meerderheid van de eindtermen bij alle leerlingen met voldoende diepgang na. Ze komen aan bod binnen de vakken van de basisvorming zoals lichamelijke opvoeding, waardoor de school alle leerlingen bereikt. Verder organiseert de school projecten over de veiligheid van de omgeving, verkeersveiligheid en gezondheidsrisico's. De werkgroep 'gezonde voeding' speelt binnen de school een actieve en stimulerende rol. De eindtermen die te maken hebben met het eigen lichaam en hygiëne zitten voornamelijk impliciet in het aanbod en deze reikt de school dus minder doelgericht aan.
Omgeving en duurzame ontwikkeling	De school streeft alle eindtermen bij alle leerlingen met voldoende diepgang na. Het draagvlak binnen de school om te werken rond het thema 'omgeving en duurzame ontwikkeling' is groot. Vooral schoolbrede activiteiten en projecten georganiseerd door de werkgroepen Milieuzorg Op School (MOS) dragen hiertoe bij. De school heeft twee zeer actieve MOS werkgroepen: één met leraren en één met leerlingen. Ze werken rond de thema's natuur, afval, water en energie. De activiteiten sluiten naadloos aan bij de VOET. De werking is ook ingebed in de lokale omgeving, onder meer via een actie om de buurt schoon te maken. De school werkt ook projecten uit die het duurzaamheidsthema opentrekken naar de maatschappij en de wereld. Verder organiseert de school meerdere uitstappen die de natuurbeleving van de leerlingen stimuleren.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school spoort tekorten op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne onvoldoende systematisch op. Dat blijkt uit de wijze waarop ze de verplichte controles en risicoanalyses uitvoert. De rondgangen door de externe dienst ontbreken en de rondgangen door de preventieadviseur gebeuren niet systematisch. De keuring van de turntoestellen gebeurde vorig jaar voor de eerste keer. De preventieadviseur wordt onvoldoende betrokken in het aankoop- en indienststellingsbeleid. Daardoor kent de instelling de tekorten waaraan ze moet werken en de risico's waar ze rekening mee moet houden onvoldoende. Dat belet haar om waakzaam te zijn voor ongunstige factoren en veranderingen in de leer- en werkomgeving.

Dit verklaart waarom het globaal preventieplan en het jaaractieplan niet consequent inspelen op tekorten die specifiek zijn voor de instelling. Sommige tekorten kregen een oplossing, maar er zijn ook gekende tekorten die al langere tijd aanslepen. De uitwerking van deze plannen is niet altijd doelgericht en concreet. Dit wijst erop dat de school onvoldoende haar tekorten en risico's op vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne beheerst. De planning mist aandacht voor maatregelen die, in afwachting van een oplossing ten gronde, de situatie minimaal verbeteren en/of aantonen dat de instelling proactief handelt. Er is nog te weinig een cultuur waarbij elkeen op eigen niveau verantwoordelijkheid neemt. Dat laat zich voelen in de feitelijke situatie op het vlak van veiligheid.

Uit de controles en adviezen van externe controlediensten, de interne dienst (preventieadviseur) en de externe dienst, blijken er meerdere tekorten te zijn opgemerkt op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid. Zo vermeldt het keuringsverslag van de elektrische laagspanningsinstallaties van 11 mei 2011 inbreuken die onverwijld moeten verholpen worden om de installatie in dienst te mogen houden. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting niet opgelost. Wat moet verbeteren, is onvoldoende opgenomen in de planning.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting niet alle locaties van de leer- en werkomgeving. De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkte. Tijdens het bezoek ter plaatse viel op dat een aantal

locaties tekorten vertoont met het oog op een veilige organisatie van onderwijs en begeleiding. Zo slaat de school, ondanks de aangepaste infrastructuur, de producten met gevaarlijke eigenschappen niet veilig op. Actuele veiligheids- en gezondheidskaarten van de producten met gevaarlijke eigenschappen zijn niet onmiddellijk beschikbaar. Verder wordt in het T-gebouw een evacuatiweg waar twee nooduitgangen op uitkomen, structureel belemmerd door fietsenrekken.

De inspectie stelde ook vast dat de preventieverantwoordelijke in de praktijk over te weinig uren beschikt om haar taak met voldoende diepgang te kunnen uitoefenen.

De gezondheid en hygiëne van de werkomgeving voldoen.

De instelling krijgt een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omdat de school ondanks de gebrekkige systematiek toch tekorten deels opspoorde en verbeterde, vertrouwt de onderwijsinspectie erop dat het vereiste beleidsvoerend vermogen aanwezig is. Wanneer de instelling de kwaliteit van haar bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne consequenter bewaakt, daadkrachtiger tekorten beheerst en verbeteracties uitvoert, moet het mogelijk zijn de noodzakelijke bijstellingen op eigen kracht vorm te geven.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De school hecht veel belang aan een open en positief leer- en leefklimaat. Als kern streeft ze in haar onderwijs- en opvoedingsproject het creëren van een sfeer van oprechte hartelijkheid na. De school heeft geen specifiek en gestroomlijnd beleid voor haar leerbegeleiding, maar heeft wel een aantal zorginitiatieven opgezet. De leerbegeleiding en -ondersteuning liggen ingebed in een algemene en brede leerlingenbegeleiding. Het basisprincipe vertrekt vanuit het belang van elke individuele leerling die kansen krijgt, maar ook aan zelfontplooiing dient te werken.

De school tracht met verschillende initiatieven de leerbegeleiding vorm te geven. De leerbegeleiding hangt bovendien nauw samen met de GOK-werking (gelijke onderwijskansen). Daarnaast wordt ze zinvol gekoppeld aan de inspanningsverplichting voor het nastreven van een aantal vakoverschrijdende eindtermen leren leren.

Preventieve maatregelen om het leren te faciliteren, zijn per graad uitgewerkt. De vakgroepen krijgen een belangrijke rol toegewezen om een visie en acties rond leerondersteuning op te zetten. De klassenleraren nemen de rol op om leerproblemen te detecteren en op te volgen. Remediërende initiatieven liggen in handen van de vakleraar. Op schoolniveau is een doelgericht beleid uitgewerkt voor leerlingen met een bijzondere leerproblematiek. Voor deze jongeren zorgt de school met een handelingsplan voor een gepaste ondersteuning.

Ondersteuning De organisatie van de leerbegeleiding op school- en klasniveau is een voorbeeld van goede praktijk. Verschillende initiatieven ondersteunen de preventieve en curatieve leerbegeleiding. Het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) werkt nauw samen met de diverse schoolgeledingen.

In alle graden wordt structureel gewerkt rond 'leren leren'. Vooral in de eerste graad is de aandacht voor leren leren sterk aanwezig. In het eerste leerjaar en in de basisoptie Handel werken de leerlingen tijdens een wekelijks klassenleraaruur rond plannen, structureren en de praktische (leer)organisatie. In de tweede en de derde graad ligt de verantwoordelijkheid voor de integratie van leren leren vooral bij de vakleraren. In de tweede graad worden een aantal lessen verspreid over het schooljaar besteed aan een bundel leren leren. De nadruk ligt in deze graad vooral op het aanreiken van studietips voor de verschillende vakken, die gebundeld zijn in een brochure. In de derde graad is het vertrekpunt een leerstijl- en motivatietest die de leerlingen zicht geeft op hun leercompetenties en hun motivatie en de weg wijst om hiermee zelfbewust om te gaan. De leerlingen bezitten een werkbundel rond leerstrategieën en motivatie. Enkele onderdelen worden door een aantal leraren klassikaal behandeld. De leerlingen kunnen daarnaast de bundel vrijblijvend raadplegen.

De GOK-leraren ondersteunen de structurele studie-uren en begeleiden individuele leerlingen met specifieke noden. In de eerste graad bieden naschoolse uren huiswerkbegeleiding en studiebegeleiding de leerlingen de kans om hun studeervaardigheid te ontwikkelen. Vanaf dit schooljaar heeft de school

ook bijzondere aandacht voor de taalondersteuning voor jongeren met een taalachterstand of talige moeilijkheden. Voor leerlingen die aan de school een attest van een gespecialiseerde instantie voorleggen van een leer- of ontwikkelingsstoornis, kan de klassenraad specifieke maatregelen vastleggen in een leerpas.

Doeltreffendheid De aandacht voor leren leren is in elke graad structureel uitgewerkt en biedt de leerlingen een leidraad. Een leerlijn over de drie graden heen om een gelijkgerichte aanpak en leerstijl te ontwikkelen, is echter niet voldoende duidelijk uitgetekend. Een overkoepelende visie ontbreekt.

De klassenraad bespreekt stelselmatig lage resultaten van leerlingen. Om de leerstijl en de studieplanning van deze leerlingen bij te sturen, zijn zinvolle initiatieven aanwezig in de eerste graad. De vakgebonden remediëring laat de directie over aan de professionaliteit van de individuele leraren. Er zijn weinig afspraken op school- of vakgroepniveau, waardoor er leraargebonden verschillen bestaan in de aanpak en kwaliteit van de curatieve leerbegeleiding. Remediëringsoefeningen zijn meestal algemene herhalingsoefeningen en dus minder gericht op individuele, maatgerichte remediëring.

De school brengt de beginsituatie van de leerlingen zorgvuldig in beeld. De informatie is voor alle leraren beschikbaar via het digitaal schoolplatform. Op remediërend vlak is er onvoldoende aandacht voor het in kaart brengen van de initiatieven en de ondernomen acties. Tevens zijn er individuele verschillen tussen leraren. Het digitaal leerlingvolgsysteem wordt nog niet maximaal ingezet om de leerlingen op te volgen en het onderwijsleerproces te ondersteunen.

De school heeft geen vast systeem uitgewerkt om de effecten van de leerbegeleiding te meten. Het leerlingvolgsysteem brengt de socio-emotionele begeleiding en sommige aspecten van de leerbegeleiding efficiënt in kaart, maar voor de vakgebonden leerbegeleiding is een systematische evaluatie of opvolging nog ontoereikend. De school heeft geen traditie voor het verzamelen en analyseren van cijfermateriaal. Het bijsturen van bestaande en het opstarten van nieuwe activiteiten rond leerbegeleiding, geven echter aan dat er binnen het schoolteam een groot reflectief vermogen aanwezig is.

Ontwikkeling De school heeft vorig schooljaar de organisatie van de leerlingenbegeleiding bijgestuurd. Het doel is de inwinning en de doorstroming van informatie met meer efficiëntie te laten verlopen. De school verwacht dat de klasleraren en de individuele vakleraren in sterkere mate de eerstelijnsfunctie van de begeleiding opnemen. Zij kunnen aandachtspunten sneller detecteren, waardoor er korter op de bal kan worden gespeeld. Via de klassenraad en het digitale leerlingenvolgsysteem wil de school tevens alle relevante gegevens samenbrengen, zodat opvolging en bijsturing nog sneller en doelgerichter kunnen verlopen.

De schoolleiding wenst daarnaast het beleid rond en de invulling van de evaluatiepraktijk bij te sturen. Een duidelijke koppeling van de leerlingenevaluatie aan de leerbegeleiding is een van de doelstellingen. De school wil evolueren naar een brede basiszorg voor iedereen vanuit de visie dat elke leerling nood heeft aan (basis)ondersteuning. Zij wil dit realiseren door een toenemend belang toe te kennen aan binnenklasdifferentiatie. Een praktische ingreep hiervoor is de heterogene samenstelling van de klasgroepen in het eerste leerjaar sinds het schooljaar 2013/2014. Een verdere uitbouw van de remediëring in samenhang met de evaluatie- en deliberatiepraktijk is in ontwikkeling.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Tot dit schooljaar had de school haar visie op de evaluatiepraktijk nauwelijks geëxpliciteerd. Enkel voor het deliberatiebeleid steunde de school op een uitgeschreven visie. Het bewustzijn dat de evaluatiepraktijk aan herziening toe was, heeft sinds kort voor een nieuwe dynamiek gezorgd. Dat heeft recentelijk geleid tot het herdefiniëren van de evaluatievisie. Kenmerkend voor de nieuwe visie zijn de aandacht voor gedifferentieerd evalueren (basis versus uitbreiding/verdieping), het hanteren van gevarieerde evaluatie-instrumenten (met inbegrip van co-, peer- en zelfevaluatie), het aanbieden van voldoende kansen en het voornemen om breed te evalueren (kennis, vaardigheden en attitudes). Deze nieuwe visie zal tijdens de volgende schooljaren geleidelijk aan gestalte geven aan de evaluatie- en rapporteringspraktijk.

De huidige evaluatiepraktijk berust op een aantal niet-geëxpliciteerde principes. De school wil de leerlingen laten groeien in het verwerken van grotere taakgehelen. Daartoe vermindert ze geleidelijk het aantal examenperiodes. In de eerste graad zijn er drie examenperiodes. In de tweede graad zijn er in principe twee, maar zijn er op het einde van het tweede trimester bijkomende examens voor een beperkt aantal vakken. In de derde graad zijn er twee examenperiodes. Parallel daarmee krijgen de examenresultaten in de tweede en de derde graad een hoger gewicht in het puntentotaal. Toch blijft ook het dagelijks werk belangrijk. In de eerste graad kent de school hieraan de helft van het puntentotaal toe, in de tweede en de derde graad vermindert dit tot één derde. De school vertrouwt er verder op dat de leraren en vakgroepen voldoende deskundig zijn om vorm te geven aan de inhoud, de wijze van evalueren en de koppeling van de leerbegeleiding aan de evaluatie.

In haar visie op het deliberatieproces beklemtoont de school het uitzonderlijk karakter van tekorten. Om door te kunnen stromen, moeten de leerlingen voor de richtingsvakken voldoende basiskennis hebben. Om te voorkomen dat leerlingen 'vastlopen', vindt de school het belangrijk om hen indien nodig zo snel mogelijk te heroriënteren.

De rapporteringspraktijk is gericht op het tijdig signaleren van mogelijke problemen. Daarom zijn er aparte rapporten voor dagelijks werk en examens. De rapporten voor dagelijks werk worden meermaals per jaar en alleszins vóór de start van een examenperiode uitgereikt.

Ondersteuning De school ondersteunt de evaluatiepraktijk met een beperkt aantal praktische en organisatorische richtlijnen. Die hebben betrekking op het aandeel van het dagelijks werk en de examens in het puntentotaal, de puntenverdeling over de trimesters/semesters, de vakken die door middel van gespreide/permanente evaluatie beoordeeld worden, de gemeenschappelijke examens in parallelklassen, de geïntegreerde proef in de tso-studierichtingen en de wijze waarop over de examens feedback gegeven wordt aan de leerlingen.

De school legt de verantwoordelijkheid voor het bewaken van de representativiteit en de validiteit van de evaluatie aan de leerplaneisen bij de vakgroepen en de leraren. Ze legt geen eisen op wat de frequentie van de toetsing en de terugkoppeling van de resultaten hiervan betreft. Er zijn geen schoolbrede afspraken voor de evaluatie van de onderzoekscompetentie.

Leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen genieten bij het afleggen van examens van compenserende en/of dispenserende maatregelen.

Om de deliberaties gelijkgericht te laten verlopen, maakt de school gebruik van deliberatiecriteria. Het jaartotaal, het aantal tekorten, de evolutie doorheen het jaar en het onderscheid tussen richtingsvakken en niet-richtingsvakken fungeren daarbij als parameters. Zij zijn als leidraad bedoeld, maar hebben geen dwingend karakter.

Het ingeven van punten en rapportcommentaren gebeurt digitaal. De school laat haar leraren vrij in hun keuze om al dan niet rapportcommentaren te formuleren. Voor bijkomende verduidelijking kunnen de ouders zowel bij de klassenleraren als bij de vakleraren terecht tijdens oudercontacten.

Doeltreffendheid

De doorlichting wijst uit dat de leraren en vakgroepen de evaluatie doorgaans in voldoende mate afstemmen op de leerplandoelstellingen en -inhouden. Wat de beoordeling van vaardigheden en van de onderzoekscompetentie betreft, is er nog een hele weg te gaan. Vaak ontbreekt het hierbij aan evaluatiecriteria of zijn deze onvoldoende verfijnd uitgewerkt. Ook worden de leerlingen nog te weinig bij het evaluatieproces betrokken. Vormen van zelf- en peerevaluatie krijgen in de doorgelichte vakken doorgaans slechts bescheiden aandacht. Oplossingssleutels waarmee de leerlingen zelf aan de slag kunnen, worden nog te weinig ter beschikking gesteld. Leraren verschillen van elkaar in de mate waarin zij de leerbegeleiding aan de evaluatiepraktijk koppelen. Sommige leraren analyseren de evaluatieresultaten grondig en bieden leerbegeleiding op maat aan. Andere leraren hebben hiervoor minder aandacht.

Vooraf in de eerste graad kende de school in het verleden verhoudingsgewijs meer B- en minder A-attesten toe dan in vergelijkbare Vlaamse scholen het geval is. Volgens de school was dit het gevolg van de vroegere beleidskeuze om in het eerste leerjaar aparte klassen te organiseren voor leerlingen met een tso-profiel. Dit had tot neveneffect dat ook leerlingen met een niet-theoretisch tso-profiel in de school terecht kwamen. Omdat de school enkel theoretische tso-studierichtingen organiseert, koos ze ervoor deze leerlingen zo snel mogelijk te heroriënteren door middel van B-attesten. Vorig schooljaar wijzigde de school haar aanpak en opteerde zij in het eerste leerjaar enkel nog voor gemengde klasgroepen. Dit liet zich meteen gevoelen in de samenstelling van het leerlingenpubliek. De school verwacht dat hierdoor het aantal B-attesten in de eerste graad voortaan meer zal overeenstemmen met de Vlaamse gemiddelde cijfers. Dit belet niet dat ook in de tweede en de derde graad van de tso-studierichtingen relatief veel B-attesten worden toegekend, zonder dat de school hiervoor een sluitende verklaring kan geven. In het aso ligt het aantal B-attesten relatief laag. Dit wijst erop dat de school erin slaagt om in het aso de leerlingen vrij vroeg te oriënteren naar een studierichting die aansluit bij hun aanleg en belangstelling. Zowel in de eerste graad, in het aso als in het tso spoort het aantal C-attesten met het Vlaamse gemiddelde. Uitgestelde beslissingen komen weinig voor en passen binnen de regelgeving. Waarschuwingen en/of vakantietaken komen in beperkte mate voor.

De motivering van de B- en C-attesten voldoet. Toch wordt in de motivering over het algemeen nog te weinig verwezen naar de aangeboden remediëring of naar waarschuwingen in de loop van het schooljaar.

De rapportcijfers worden frequent verduidelijkt met vakcommentaren en toelichtingen van de klassenraad. De commentaren zijn doorgaans aanmoedigend en/of analyserend geformuleerd. Een aantal commentaren bevat tevens aanbevelingen om de leerprestaties te verbeteren.

Ontwikkeling Om de nieuwe evaluatievisie te implementeren, heeft de school een actieplan opgezet dat zich over verscheidene schooljaren uitstrekt. Dat plan bevat een opsomming van de voorgenomen acties, de betrokken actoren, het tijdspad en de wijze van opvolging. De aansturing gebeurt door de 'denktank evaluatie'. Daarvan maken de directie, de graadcoördinatoren en een aantal leraren deel uit.

De jongste jaren was er met betrekking tot de evaluatiepraktijk geregeld aandacht voor de professionalisering van het team. Tijdens pedagogische studiedagen werden thema's als het schrijven van motiverende rapportcommentaren en de impact op de evaluatie van een gedifferentieerde lesaanpak behandeld. Dit schooljaar kregen de vakverantwoordelijken een discussienota over gedifferentieerd evalueren ter bespreking voorgelegd. Tijdens een personeelsvergadering werd een draagvlak gecreëerd voor de nieuwe evaluatievisie.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** Het Annuntia-Instituut wordt geleid door een directieteam dat sinds het begin van het schooljaar grotendeels nieuw is samengesteld. De taakverdeling tussen de drie directieleden is voor iedereen duidelijk en bevordert een vlotte schoolwerking. De directieleden stellen zich voor leraren en leerlingen toegankelijk, stimulerend en ondersteunend op. Ze worden bijgestaan door graadcoördinatoren die per graad zorgen voor de uitvoering van een aantal pedagogisch-didactische (leerlingbegeleiding, zorg, tucht,...) en organisatorische (planning, projecten,...) aspecten. Het nieuwe directieteam zorgt voor beleidsmatige continuïteit. Zo wordt de ingeslagen weg van een vernieuwde eerste graad met heterogene lesgroepen en meer binnenklasdifferentiatie verder uitgewerkt. Het directieteam heeft recentelijk ook de aanzet gegeven tot enkele nieuwe accenten. Zo is het begin van een nieuwe visie rond leerlingenevaluatie ontwikkeld en reflecteert de school op de invulling van haar basiszorg voor leerlingen als voorbereiding op de invoering van het nieuwe M-decreet ('M' staat voor maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften). Het directieteam streeft een doelgerichte aanpak na. Een schoolwerkplan geeft de jaarlijkse prioriteiten aan met timing en aanduiding van wie waarvoor verantwoordelijk is. Actieplannen concretiseren voor een aantal aspecten wat in het schoolwerkplan is vooropgesteld.
- Besluitvorming** Het directieteam slaagt er door een participatieve beleidsvoering in een voldoende breed draagvlak te creëren voor de pedagogische aanpak en cultuur die eigen zijn aan het Annuntia-instituut. De wijze waarop de leerlingenraden functioneren bevordert het verantwoordelijkheidsgevoel, het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen. De ouderraad bespreekt zowel organisatorische als pedagogisch-didactische onderwerpen. De adviesraad speelt een sleutelrol in de school. De directie, de graadcoördinatoren en een voor de schoolstructuur representatief verkozen aantal leraren maken er deel van uit. Elk teamlid kan agendapunten aanreiken. Formeel heeft de raad een adviserende functie ten aanzien van het directieteam, maar in de praktijk worden de meeste beslissingen door deze vergadering genomen. De participatieve aanpak gaat gepaard met een grote autonomie voor leraren en vakgroepen voor het vormgeven van de eigen werking. Deze schoolcultuur draagt ertoe bij dat veel leraren zich sterk engageren voor allerlei opdrachten en projecten. Tegelijkertijd heeft deze aanpak tot gevolg dat er in het schoolteam verschillende pedagogisch-didactische snelheden zijn. Zo is tijdens de doorlichting vastgesteld dat één van de uitgangspunten van het opvoedingsproject, namelijk de onderwijspraktijk richten op eindtermen en leerplannen, door sommige vakgroepen te weinig wordt opgevolgd. Er zijn dan ook weinig doelgerichte strategieën om de leerplanrealisatie en de vakgroepwerking aan te sturen en op te volgen. De schoolleiding is nog op zoek naar een werkbaar evenwicht tussen autonomie verlenen en het stellen en opvolgen van duidelijke verwachtingen. Ook het ondersteunen van vakgroepen met een gewijzigde samenstelling, verdient extra aandacht.
- Visieontwikkeling** De school heeft een duidelijke visie uitgewerkt in haar pedagogisch project. Ze vertrekt daarbij vanuit haar positie in de samenleving en een aantal waarden. De school wil een vormingsomgeving zijn waarin veiligheid, vertrouwen, echtheid en menselijke warmte centraal staan. Ze wil de leerlingen aanzetten tot zelfontplooiing, openheid, kritische ingesteldheid, verantwoordelijkheid,

engagement en creativiteit. De school wil een gemeenschap zijn met onder meer een hartelijke omgang en correcte regels. De schoolleiding stelt zich nadrukkelijk op als drager van deze visie. Het opvoedingsproject is dan ook richtinggevend voor heel wat aspecten van het pedagogisch beleid en van de schoolwerking. De opvoedkundige visie is weerspiegeld in een brede, harmonische vorming. Deze komt tot uiting in tal van vakgebonden en vakoverschrijdende projecten en initiatieven. De school stelt voorop dat 'iedereen erbij hoort' en maakt dit concreet door een brede zorg voor de leerlingen te realiseren. De inrichting en uitrusting van de gebouwen, de open communicatie, de toegankelijke omgang tussen leraren en leerlingen en de sfeer van wederzijds respect zorgen voor een aangenaam leer- en leefklimaat. Het toelaten van fouten en het geven van vertrouwen worden concreet gemaakt in een op dialoog en herstelgerichte aanpak van tuchtproblemen. Deze aanpak kan nog niet op de steun van alle teamleden rekenen. Het opvoedingsproject stelt ook het belang van leren leren voorop, evenals het hanteren van werkvormen die gericht zijn op vorming tot zelfstandigheid. Deze schoolprioriteit krijgt vooralsnog een te beperkte vertaling naar de klasvloer. Er zijn een aantal inspanningen op het vlak van leren leren, maar er is nog geen veralgemeende aanpak die de leerlingen ertoe aanzet om gaandeweg zelfstandige leerders en probleemoplossers te worden.

Kwaliteitszorg Om haar kwaliteitszorg vorm te geven, organiseert de school bevestigingen van leerlingen, ouders en leraren. De analyse van deze enquêtes levert een aantal werkpunten op die bijvoorbeeld in de adviesraad worden besproken. Voor sommige werkpunten volgen verbeteracties. De school verzamelt en analyseert ook een aantal gegevens zoals de resultaten van oud-leerlingen, studieresultaten na heroriëntering en attesteringsgegevens. Het is onduidelijk tot welke initiatieven dit leidt. Verder wil de school het 'pdca-model' (plan-do-check-act) ingang doen vinden. Er is evenwel nog geen duidelijke strategie of prioritering om dit aan te pakken. Op schoolniveau is een 'pdca-denken' aanwezig. Heel wat initiatieven en activiteiten worden geëvalueerd en bijgestuurd. Ook op vak- en lerarenniveau zijn er aanzetten. In een aantal gevallen worden evenwel acties vooropgesteld, uitgevoerd en geëvalueerd zonder heldere doelen en kwaliteitscriteria te formuleren of een duidelijke cyclische sturing voorop te stellen. Daardoor ontsnappen enkele belangrijke zaken aan de kwaliteitsradar van de school, zoals de leerplangerichte onderwijspraktijk in een aantal vakken of aspecten van de organisatie en veiligheid van de leer- en werkomgeving.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De brede zorg voor de leerlingen.
- De organisatie van de leerbegeleiding.
- De brede en harmonische vorming.
- Het aangename leer- en leefklimaat.
- De aandacht voor de infrastructuur en de materiële uitrusting.

Wat betreft het algemeen beleid

- De participatieve beleidsvoering.
- Het in de praktijk brengen van het pedagogisch project.
- De aanzet tot het uitwerken van onderwijskundige vernieuwingen.
- De aanzet tot systematiek in de kwaliteitszorg.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De rol van de leerlingenevaluatie in het leerproces.
- De opvolging van de remediëringsinitiatieven.
- De aandacht voor een geleidelijke groei naar zelfstandig leren.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het aansturen en opvolgen van een leerplangerichte onderwijspraktijk.
- Het doelgericht aansturen en opvolgen van de vakgroepwerking.
- Het stellen van duidelijke doelen en criteria bij het werken aan kwaliteitszorg.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor fysica in de tweede graad aso in de studierichtingen Economie en Humane wetenschappen. (opvolging inspectie)
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor Nederlands in de tweede graad aso en tso. (opvolging inspectie)
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor economie in de derde graad aso in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde. (opvolging inspectie)
- De organisatie van het beleid met betrekking tot bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) en de veiligheid van de leer- en werkomgeving. (opvolging inspectie)

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 ASO Economie	fysica, Nederlands	
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	fysica, Nederlands	
Graad 2 ASO Wetenschappen	Nederlands	
Graad 2 TSO Handel	Nederlands	
Graad 2 TSO Handel-talen	Nederlands	
Graad 3 ASO Economie-moderne talen		economie
Graad 3 ASO Economie-wiskunde		economie

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **27-03-2018** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Bart MAES de inspecteur-verslaggever	Dirk VAN NUFFEL de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	